

نومرو : ۸۵

اداره خانه

ایستانبول . جمال اوغلنده
دائرة اجتهادده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنه

اجتهاد

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری حیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

۱۹ کانون اول ۱۳۲۹

آبونہ

سنہ لک آلتی آیلای

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۲۰ غروش
ممالک اجنبیہ ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخہ سی ۵۰ بارہ

لسان سیاست بو ایکنه لری طوپ توفک فابریقه لرنده ،
دره دناوت ترکا هارنده و هر شیدن اول خزینه مالیه سنده
بولور .
نبی لای

۱۰ تموز ، ۱۳۳۰

« هکبه لی » نك ریختیملرینی ییقان برلودوسلی کونک
کیجه سیدی . بوز بوروندن ، ایمراللی قی یلرندن قوپان
متوالی دالغه صفلی چیلغین و خر و شان ، کیتدکجه بویونه
بیاض باشلریله حایقیر اوق کلیور ... بویوک اورخانک
دوغدیغی ، بیودیکی مبارک ایللردن ، بیاض و معظم
قووقلریله نامحدود بریکی چری اوردوسی کتیریور کیدی .
کوکاری صارصه رق کان بویاض ، خر و شان صفلی ،
کیجه نك ییلا دی زسز قارا کاغی آراسنده داهامه یب
ورعشه رسان ایدی . دکر ، کویاقره مرسلک اسمریلککنی
ایلاک فیلسیله دولو ایدی . هر لحظه او چرا و چر قوشیور ،
آتلا یور ، بتون برسله اجدادک لغتیر پوسکورده
غضب جوشانیله بو عاجز ساحلره چارپیور ؛ و هر یکی
صولتنده بر چوق داهامه کوکره رک ، بر چوق داهاییقه رق
دائما ایلریله یوردی .

سما ، ظلمتک ایچنده غائب اولمش ؛ هر طرفه ، اون
دردنجی عصر هجری مسلمانلر نك کتاب مصائبندن
سیاه بر صحیفه آچلمشدی . اولولر کی مخوف ، اوللر
کی آلود فغان اولان چاملرک آراسنده یاپه یالکز کز رکن ،
شیمدی آرضه پک یاقینلاشان آسمانلرده ، اللهک یولونی
یهوده آردم ، کهکشاندن اثر یوقدی . نه قدر اوزاق
ماضی لردن بری مشتاق اتحاد قارشى قارشى به بکله یین
ایکی نیه وطنمزی ، اللهک ، حقلک ، حقیقتک اونور
افشان یولی کیتدکدن صوکر ، کیم بری برینه باغلايه جقدی ؛
هلال یوکسکلرده ، چوق یوکسکلرده ایدی . آرضه
عائده هرشی . بوا موزلریه قدر این آغیر قارا کلقلر ،
بوطوفان انکیز دالغهلرک دنیلر ییقان نعره لری ، حقلر ،

بونک اوزرینه سفیر ۱۸۵۰ تاریخده انکلتزه خارجه
نظارته یازدیغی تحریراتده بر مملکت اهالی قدیمه سنک
حائز اولمادیغی بر حق و امتیازی او مملکتده مقیم اولان
کندی تبعه سی ایچون استحصاله قیام ایده جک بر دولت
موجود اولدیغنه تعجب ایتدیکنی و بر کیمسه وطنندن
خارج بر مملکتده و خصوصیه اختلالات داخلیه
اغریان بر محله اقامته قرار ویردیکی تهدیده شو
قرارینک نتایجنه متحمل اولمق لازم کله جکنی بیان واوروپا
دول ممدنه سی هر نه قدر کندی مملکتلر لنده مقیم اجنبیلر جه
حق مایه حدودینی توسیعه میال ایشه لده بومیلکده
بر درجه سی اولوب هر حالده قوانین محلیه نك یریلرده بخش
ایتمدیکی مساعدات و امتیازاتی اجنبیلر اعطا ایده جک
درجه لره کیده میه جکنی اثبات ایله برابر هر حاکم و مستقل
دولت کندی حقوقی استعمال سلاح ایله مدافعه و تأمین
ایلاک صلاحیتی حائز اولدینی ده اخطار ایتکدن
چکیمه مشدر .

افادنک شکلا اصول تحریر موافقتیه برابر نه آجی
معنالر احساس ایتدیکنی کوریور ز . معلوم . بو مسئله
بو قدر له قلماش ، ایشه بالاخره روسیه دواتی ده قاریشمش
و حتی روسیه سفیری لوندنه قابینه سنه یازدیغی تحریراتده
« روسیه حکومتک ویانه قابینه سیله هم افکار اولدیغی
وانکلتزه نك حقوق دول قواعد اساسیه سنی نظر تأمله
الهرق ادعاسندن فراغت ایده جکی امیدنده بولوندیغی
و عکس تقدیرده انکلتزه تبعه سنک مملک اجنبیه ده کر چکدن
بر آفت و دولتلری بر طام مشکلاته اوغراتمق ایچون
ایلائی ارباب اختلاله بر آلت » اولاجغی درمیان ایتمش
و بونک اوزرینه انکلتزه ده دعواسندن واز چکمشدر .

اون دردنجی عصر میلادیده اولدیغی کی بر حکمده
« کلب عقور » وصفی لایق کوره جک بر مرتبه یه هیچ
بر زمان و ارمایه جغندن امین اولدیغمن طرزیان رسمینک
بعضاً بویله انجه لکلی و انجه دن انجه یه ایکنه لری واردر که
تأثیر جهتیله اسکی سوگوب صایمالری ده بلکه کچر . فقط

حقیقتلر ، دعالر ، انکسارلر هرشي اورايه ، نظرلر يک مدفون اولديني يوکسکلره چيقيوردی . هرشيئه آچيق او معزز قايلر ، بيم زواللی ملتک رحم عدالت ايستهين اینلرينه ، يالکزر اونا قاممشدی !

تمثال ملتيمه ازلی نورلريکی دوکن ای هلال ، بتون ييلدیزلرک ، کهکشاندلرکله برابر کيتدک و او تمثاللری بو قاي طوراق اوستنده نه قدر نورسز ، نه قدر سرنکون براقدک ؟ ..

*
*
*

حشيت انکيز بر ميخانیکيتله کيتدکجه باشمه اينکده اولان بو آغیر ، ييلدیزک کوکاريک آلتنده تيرهين باقارلم ، اوتوز ييلدير قاتلاندقاری بر وظيفه دن عصيان ايتديلر . قسم عیاسی ظلمتلره قريشمش برچامک حشرات اوراق ايله يوکسهلن آلتنه اوطوردم .

شيمدی مرمردنک دوکون سينه سی ، داهاکه نيش افکارک آراسنده حايقيرييور . قارا کلق چاملرک قورقونچ اهترازلرنده کوزوکين ، لاکن دوويولان برشيلر دولاشيور . آيقود آلپک اوغلونی ، بيتمز توکهنز اسمر قنادلی کيلريه ، قارشيمده کی توده ظلام آلوده هجوم ايدر کورويورم . شعوري يوکله نن بر مقدس ، براق ، قانلی ، فجييع ، مسعود ، محشم ادوارک اوزرندن ضيا سرعيله اوچهرق اوازاق کچمشلره کيدييور . وصوکر ، هپ بزم فلاکت مزه ، خرابيزه مسئلهلره دولو بودنيایه قاپانان کوزلرم ؛ پک انيس وجدان بر تابلوبه آچيليور :

(بالطه اوغلو) فيلوسی ، بيزانسک ياردينه قوشان معظم قاليونلرله چارپيشيرکن ، فاتحک اولوحه شجاعتی سير ايتديکی نقطه دهيم . آياقلايمک ديننده ، منور افقلره قدر ياييلمش مائی دکنز بيکلره کوموش کله بکلريه بر طرح بهارانه بکزه يور . ساحلرده بر انسان ، ودک زده بر سفائن اردوسی وار . انسانلر ، سفينه لر ، دکنز ، سما ، کونش هپ کوليور ؛ بو بيلمديکم مطمئن کونک مستر محشريسيه مدهوش ...

يانمده کی بيانچی يه صوردم : « بوانسانلر نه بکله يور ؟ .. » او ، قمرنده طور غوجه نك نور شهامت پارلايان کوزلريه متحير بانا باقدی و جواب ویردی : « بو کون ۱۰ تموز .. (رشاديه) کليور ! .. »

ياربی ، هيرافک عینی نقطه سنه ديکيلمش ، بوراده قاچ ميليون کوز واردی ! وبويه يوز بيکلرجه کوزک ، يالکزر رشاديه سزلک يوزندن آقيديني قانلی ياشلرله خلیج دولاردی ! .

بيلم نه قدر کچدی . ناکهان يوزلرجه باندوچالنه ، بيکلرجه واپور چيغقلره ، ميليونلرجه آدم فریاد و اويلايه باشلادی . بورقيامت احوات ایدی . تا اوزافده متحرک دورت نقطه کوردم ؛ بری برندن مساوی فاصله لرله آچيق ايديلر . باشلرنده بيض بر کوپوک ، اوستلرنده افق بردود خفيف سياه واردی . سرعته بو يوديلر . رشاديه ، بارباروس ، طورغود و مسعوديه شيمدی بتون خطوط عظمتلريه سه چيليور ...

ألهم ! کلن رشاديه دکل ؛ ملتک ازيلش حق کليور . ماضيمز کليور . بيض ياطک دير کنده دالغه لالان پادشاه ييراغی ، بيض دومانی طوپايله اونلر سلاملارک ميليونلرجه کوز ، متأثر اونلره باقيور . طبيعتک بتول سيکيرلری اهترازده . واپورلر حايقيرييور ؛ انسانلر حايقيرييور ؛ وکيلرک بوردا سنه ديزبان بيض عسکرلر ، اوتيمز نورانی چیزکی ده سوکیلی خاقانی آقيشلايور .

بو ، خيرالدينک پره وزه دونوشومی ؟ طورغودک جربه مظفر يتدن عودتی می ؟ .. پرشان و احتشام اولان تاريخمز ، کری می کليور ؟

ييللردن بری آغلامقدن قوويان کوزلر ناصیل سحرانکيز بر قدرتله پريفضان .. ييللردن بری بوکولن بلر ، ناصل الهی بر نور مباهات ايله دوغرولمش .. ييللردن بری حقير و ذليل اکیلن ناصيلر ، ناصل ملی بر عظمت و جلادته يوکسهلمش ...

قیز قله سنی دونيورلر .. پير مسلکارينک تر به سنه

اورادن اویمه قاجدم وایرتسی کون بورؤیای بر رفیقمه
سویله دم . آجی آجی کوله رك شو جوانی ویردی :
— بلکه اچقده یاتمشك !!

هكبه لی - ۱ كلتون اول سنه ۲۲۹ علی حیدر امیر

هَفْتَه نَامَه

بوهفته ظرفنده پك نجیب، پك دگرلی بر آرقداشمزی
غیب ایتدك: بابان زاده اسماعیل حق بك . فی الحقیقه بز
اونی یالكز اثرلریله ، یازیلری ایله طائمشدق . فقط
یالكز بوده اونك ایچون قلمزده درین بر حرمت بسله-
مكلكمز ایچون کافی کلدی . بوکون طلبه سنك آره سنده ،
درس تقریر ایکن بر اختقان دم ایله بردن ثولن بابان زاده
حق قلب ملتده ابدیاً یاشایاجاق برانسان ایدی . عائله سنه
وعزیز رفیقنی غیب ایدن «طنین» رفیقیمزه بیان تعزیت
ایده رز .

«اجتهاد» ك دستكاه طبعه ویریلدیگی گون، دولت
عثمانیه منك سنه دوریه تأسسی مناسبتیله كنجلرمز ،
طلبه من طرفدن براحتفال مخصوص اجرا ایدیله جك .
بونى بر قاقچ گون اولندن برى غزتهلر یازیور . هنوز ،
نجیب بر مقصدله ترتیب ایدیلن بواحتفاله قارشى خلق منك
تاصیل حرکت ایده جكنی بیلمیورز . فقط بیایدیكمز برشى
وارسه بویه مقدس شللكرك هر سنه تكرار ایتمه سی لازم
كلدیكى در ، هر مملكتده ، تأسس ، استقلال ، انقلاب
گیی پك چوق ملی بایرام كونلری وارد ، بوكونلرده
بوتون مملكت اهلیسی بویوك برشوق و هیجانله اوكونی
تسعید ایدرلر ، بویه شللكرك خلق اوزه رنده بر چوق
كتابلرك بخش ایدمیدیكى تأثیرات نافعه سی اولور .

سنه لردن برى عقلمزدن كچمه ين ، بواختفالی بوكون
گنج لردوشوندىلر ، موقع فعله چیقارییورلر . ظن
ایده رم ، كه سنه لردن برى ، عصر لردن برى دوشونمديكمز

قوشورلر .. اونا ، اخلافك ضایع اولمش حیساتی ،
قوتی ، حاكیتنى كوتورییورلر ...

یاربى ، بتون دنیا كورسون ، ایشیتسین ! آرتق هیچ
برمشله ، هیچ بر مشكل قلاماشدر . رشادیه نك پرتو
مهابتیله درخشان ، میلیونلرجه كوز ، تورك كوزی ، بتون
دنیايه ایشته بویلماز ، بواندیشه سز نگاه ایله باقیور ...

بردن ، دكزك ناكهانی فشافشیله اورکیورم . شیمدی ،
صاعمه ، او جبروتی عزم واراده سیله . بالذات سلطان
محمد اول . مهموز ضربه لرله قان دوكونلر آتی دكزه
سورمش . نه انسان نه سفائ اوردوسی وار . ازلی بر
سكون . ازلی بر بوشلق . یالكز دكزك قانلی یوزنده ،
بالطه اوغلی دوناماسنك انقراض انزامی یوزویور . وبویوك
خاقان ، صاغ آلیله ، او قیریش لوحه مساعی یی كوسته .
رهك بانا عتاب ایدیور : « ییملردن برى آغلایان كوزلر
فورومایه جق ! بلالرك بار تضییقه اکیلمش بللر
دوزملیه جك ! قید اولمش سیالرده سعادت نوری
بارلامیه جق ! .. ایستانبول ، خیرالدینك ، طورغودك دكل ؛
اك صوك قسطنطنیه نك كونلرینی یاشایور ! .. » خوفدن
ایلمش کییم . وجودم سرعتله ازیلیور . وبوآنك
فضاسنده بیككلره شمشك چاقیور . بیككلره رعده چاقیور .
شیمدی نه آتی ، نه ذاتی كوره من اولدیغ جناب فاتح ،
دالغله ره ، شیمشكله قاریشان صداسیله ، صاعقه لر صاچیور :
« تاریخكزك شدید عبرت لرینی هانكی ملعون اللر
قوباروب عدم مزارینه آتدی ؟ .. رشادیه ، اویله می ؟ ..
نك بر رشادیه ایله می بنم مطیع دكزیمك آلتون
آناختارینی استرداد ایدوب تره مه آصه جقسكز ؟ »
.....

أوت ، ... نیچین یالكز (بر) رشادیه ؟ ...

چاملرك آراسنده ، شیمدی قبرستانك دوندوروجی
روزكارلری اسیوردی .